



23.04.2014

Kj/8

§ 120

Kj / Den av ledamoten Ilkka Taipale väckta motionen om en utredning över hur indrivningen av räkningar sköts

HEL 2012-014519 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Ilkka Taipale väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ari Hietamäki, ledande planerare, telefon: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Utdrag

Utdrag

Aloitteen tekijä

Bilagor till utdrag

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Ilkka Taipale och 5 andra ledamöter föreslog i sin ursprungliga motion att Helsingfors ska utreda möjligheten att sköta indrivningen av räkningar antingen som egen verksamhet eller i samarbete med kranskommunerna och HNS. Alternativ för omorganiseringen kunde till exempel vara att skapa en egen indrivningsenhet eller att låta utföra arbetet i samarbete med en handikapporganisation eller ett socialt företag.

Stadsstyrelsen besvarade motionen 29.5.2013, men stadsfullmäktige återremitterade ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning så att staden bör utreda hur indrivningen av räkningar i framtiden kan skötas i stadens egen regi eller som gemensam verksamhet för kommunerna i huvudstadsregionen och HNS.

Stadsstyrelsen konstaterar följande på basis av utredningarna:

Enligt anvisningarna för fakturering och indrivning av penningfordringar, godkända av stadsstyrelsen 2.5.2005 (628 §), ska indrivningen av stadens fordringar ordnas så att indrivningsverksamheten är effektiv,



snabb och ekonomisk. Således kan staden i regel inte låta bli att indriva sina fordringar utan indrivningen ska arrangeras på ett ändamålsenligt sätt som en effektiv och ekonomisk helhet. Enligt anvisningarna för fakturering och indrivning kan stadens enheter utnyttja en inkassobyrå utanför stadens organisation om det är motiverat med tanke på ekonomin och verksamhetens karaktär. Enligt anvisningarna ska fordringar mindre än 20 euro inte indrivas genom rättegång.

Indrivningen av fordringar är lagreglerad verksamhet. Flera aktörer övervakar indrivningsverksamheten och av dem som utövar indrivningsverksamhet förutsätts tillräckliga kunskaper om regleringen av och praxisen för verksamhetsområdet. Oavsett hur indrivningsverksamheten ordnas ska personalen och datasystemen i en organisation som utövar indrivning uppfylla kraven på att följa god indrivningssed i enlighet med 4 § i lagen om indrivning av fordringar (513/1999). Dessutom är det ytterst viktigt att organisationen som utövar indrivningsverksamhet uppfyller kraven på gäldenärens rätt att få uppgifter (4 a §).

Kriterierna ovan ställer krav på kvalitet och effektivitet på indrivningspersonalen och datasystemen. Den som sköter indrivningen ska se till att indrivningen inte strider mot de lagar och anvisningar som reglerar indrivningsverksamheten eller mot god indrivningssed och att indrivningsverksamheten inte föranleder kränkning av gäldenärens eller uppdragsgivarens rättigheter. Om indrivningsverksamheten strider mot de lagar som reglerar indrivningsverksamheten eller mot god indrivningssed leder detta till lagstadgade påföljder.

Staden ska främja likabehandlingen av invånarna också genom att utöva regelmässig och tillräckligt effektiv indrivning i syfte att alla kommunbor ska sköta sina betalningsskyldigheter.

Nuläge

Affärsverket Helsingfors stads ekonomiförvaltningstjänst sköter största delen av stadens fakturering. För tillfället är 29 av Helsingfors stads förvaltningar och affärsverk och ett aktiebolag inom stadskoncernen ekonomiförvaltningstjänstens kunder. Ekonomiförvaltningstjänsten har ett giltigt indrivningsavtal med inkassobyrån Lindorff Oy.

Ekonomiförvaltningstjänsten skickade år 2013 ut mer än 1,2 miljoner fakturor för fordringar på sammanlagt nästan en miljard euro. Man var tvungen att skicka ut mer än 100 000 betalningspåminnelser om de år 2013 förfallna fordringarna.



23.04.2014

Kj/8

Ekonomiförvaltningstjänsten lämnade år 2013 cirka 47 000 fakturor för år 2013 och 64 000 fakturor för år 2012 för indrivning till inkassobyrå. I likhet med tidigare år har de betalningspåminnelser som ekonomiförvaltningstjänsten själv skickat ut lett till betalning i cirka hälften av fallen.

Enligt uppgifterna i inkassobyråns datasystem 11.1.2014 uppgår fordringarna på ekonomiförvaltningstjänstens kunder till sammanlagt 16,6 miljoner euro. Fordringar på sammanlagt cirka 5 miljoner euro är föremål för aktiv indrivning och cirka 1,6 miljoner euro är i utmätning. De resterande 10 miljoner euro är föremål för påminnelseindrivning eller har överförts till efterindrivning. Efterindrivning betyder indrivningsåtgärder efter en resultatlös utmätning och påminnelseindrivning indrivningsåtgärder som inleds med anledning av olika påminnelser (till exempel ändring av uppgifter i skatte- eller befolkningsregistret eller betalning av en annan borgenärs fordringar). Påminnelseindrivning används i stället för utmätning speciellt i fråga om små fordringar.

Ekonomiförvaltningstjänstens avtal om indrivningstjänster med den nuvarande serviceproducenten löper ut vid utgången av 2014.

Indrivning i stadens egen regi

Ekonomiförvaltningstjänsten har externaliserat följande funktioner i sitt nuvarande indrivningssystem: av indrivningsfaserna den egentliga frivilliga indrivningen (per brev och telefon), av utmätningen av offentligrättsliga fordringar det tekniska utförandet och efterbevakningen av fordringarna (påminnelseindrivning och efterindrivning). Eftersom stadens indrivningsmassa är betydligt stor kräver dessa indrivningsfaser särskilda datasystem och specialkunnande för att staden effektivt ska kunna genomföra dem.

För att kunna arrangera stadens indrivningsverksamhet effektivt och ekonomiskt kan ingen av de nu externaliserade arbetsfaserna uteslutas, utan indrivningsfaserna ska arrangeras i stadens egen regi minst på ett nöjaktigt sätt.

De datasystem som är ett resultat av inkassobyråernas långa utvecklingsarbete minskar väsentligt andelen manuellt arbete och möjligheten till mänskliga misstag i processerna inom det tekniska utövandet av indrivningen. Utan ett motsvarande system skulle det vara ytterst utmanande att kostnadseffektivt ordna indrivningen av stadens stora fordringsmassa. Indrivning i egen regi skulle förutsätta särskilt omfattande investeringar i datasystemen och personalen. Det skulle ändå kunna vara svårt att uppnå den nuvarande servicenivån.



Inkassobyrån har resurser och redskap för att verkställa indrivning på många nivåer, såsom genom e-post, per telefon och med hjälp av en onlineanslutning. Ekonomiförvaltningstjänsten har ingen erfarenhet av dylika indrivningsåtgärder och att arrangera dem effektivt skulle kunna bli ett problem även om ekonomiförvaltningstjänstens personalresurser höjdes. Serviceformerna ovan kräver dessutom vissa slags system. Inkassobyråer erbjuder kundtjänst på kvällar och veckoslut, vilket inte skulle vara möjligt för ekonomiförvaltningstjänsten i nuläget, utan kundbetjäningstiderna skulle begränsas till tjänstetiden.

Förutom att inkassobyråerna har mångsidiga metoder för frivillig indrivning till sitt förfogande, använder de även både sitt specialkunnande i indrivning och den information om gäldenärens betalningsförmåga och situation som fås genom uppdrag för andra huvudmän när de överväger det ändamålsenligaste tillvägagångssättet för indrivningen. För ekonomiförvaltningstjänsten skulle det inte vara möjligt att göra en motsvarande analys av fordringarna.

Detta innebär att man skulle vara tvungen att arrangera indrivningen genom att mer helhetsbetonat lita på juridiska åtgärder, vilket i synnerhet skulle innebära en ökning i antalet utmättningsfall inom efterbevakningen av offentligrättsliga fordringar. Att öka antalet utmättningsfall skulle med anledning av utmättningsavgifterna höja totalkostnaderna för skuldbetalning för såväl gäldenären som staden. Till följd av detta skulle naturligtvis även antalet resultatlösa utmättningsförsök öka, vilket skulle medföra kostnader för staden. En resultatlös utmätning leder till en anteckning om betalningsstörning för gäldenären.

Stadens nuvarande systemhelhet för ekonomiförvaltning (Laske) har inte de nödvändiga egenskaperna för de indrivningsuppdrag som inkassobyrån för tillfället sköter. Att utöva indrivning i stadens egen regi skulle förutsätta att staden anskaffar ett nytt datasystem för att kunna producera en tjänst som är alldeles ny för staden.

Med tanke på personalen är det beaktansvärt att indrivningen av fordringar är lagreglerad verksamhet som kräver att aktörerna bl.a. har specialkunskaper i indrivningsjuridik och på fortsatt basis uppdaterar sina kunskaper. De aktörer som utövar indrivning ska se till att de personer som sköter indrivningsuppgifter har tillräcklig utbildning för verksamheten. Om ekonomiförvaltningstjänsten skötte indrivningen av fordringarna i sin helhet i stadens egen regi skulle detta även i mindre omfattning kräva förutom nya datasystem också en betydande ökning av personalen och tilläggsutbildning för den nuvarande personalen. Med det nuvarande personalantalet och datasystemet är det inte möjligt för staden att ta över den indrivning som inkassobyrån sköter.



23.04.2014

Kj/8

Indrivning i form av gemensam verksamhet med kommunerna och/eller andra kommunala aktörer i huvudstadsregionen

Indrivningsverksamheten är i regel verksamhet som förutsätter tillstånd (lagen om tillståndsplikt för indrivningsverksamhet 517/1999). I lagen anger man noggranna definitioner om med vilka förutsättningar och för en hurdan aktör tillstånd kan beviljas. Det skulle vara möjligt att inrätta en sådan gemensam indrivningsorganisation för kommunerna i huvudstadsregionen och andra eventuella kommunala aktörer (till exempel HNS) som uppfyller tillståndskraven. Det finns inte heller något lagstadgat hinder för att arrangera verksamheten till exempel i bolagsform.

Att skapa en sådan indrivningsenhet skulle i likhet med indrivningsverksamheten i stadens egen regi kräva omfattande systemupphandlingar och rekrytering och utbildning av arbetskraft med tillräcklig utbildningsnivå. Samma begränsningar för eurobeloppet som gäller för kostnaderna för indrivning i stadens egen regi skulle sannolikt gälla även för en gemensam indrivningsenhet för kommunerna. Till dessa delar råder det dock juridisk osäkerhet i frågan.

I Rättspolitiska forskningsinstitutets enkätundersökning från 2009 var Uleåborg den enda av de sju största kommunerna i Finland som själv skötte sina indrivningsuppdrag. Sedermera har även Uleåborg delvis externaliserat indrivningsverksamheten.

En gemensam indrivningsorganisation skulle eventuellt dra nytta av en större produktionsenhet, men till andra delar skulle alternativet inte avsevärt skilja sig från indrivning i stadens egen regi med tanke på kostnaderna och funktionerna.

Ett dylikt gemensamt arrangemang skulle kräva en positiv inställning av kranskommunerna, HNS och eventuella andra kommunala aktörer. Om man beslutar inrätta en gemensam indrivningsorganisation ska man se till att de andra kommunala aktörernas eventuella indrivningsavtal avslutas på vederbörligt sätt, vilket eventuellt skulle innebära att det åtminstone för vissa aktörer skulle bli möjligt att ingå i det gemensamma arrangemanget först efter flera år.

Av städerna i huvudstadsregionen har Esbo och av de andra kommunala aktörerna samkommunen för Helsingfors och Nylands sjukhusdistrikt (HNS) konkurrensutsatt priset på indrivningstjänster år 2013 och fattat upphandlingsbeslut hösten 2013. Också Vanda stad har nyss konkurrensutsatt indrivningstjänsterna, och Vanda stadsstyrelse har 3.3.2014 beslutat anskaffa indrivningstjänster med ett avtal på fyra år.



23.04.2014

Kj/8

Det är dessutom skäl att konstatera att det utöver avsevärda anläggningskostnader och ökade driftkostnader krävs även en lång utvecklingsväg för att indrivning i stadens egen regi eller i form av en gemensam organisation för kommuner och kommunala aktörer i huvudstadsregionen ska uppfylla de ovannämnda kraven på effektivitet och i synnerhet på kvalitet (bland annat i fråga om den förebyggande inverkan av indrivningsverksamheten) och uppnå en nivå som någorlunda motsvarar nivån hos de aktörer som i nuläget sköter stadens indrivning.

Förslag till hur indrivningen ska skötas under de närmaste åren

För tillfället använder staden en utomstående inkassobyrå för indrivning av fordringar med vissa begränsningar. Ekonomiförvaltningen skickar ut betalningspåminnelser i egen regi och stadskansliets rättstjänst tar i huvudsak hand om den juridiska indrivningen och efterbevakningen av privaträttsliga fordringar. Av indrivningsfaserna har den egentliga frivilliga indrivningen (offentligrättsliga och privaträttsliga fordringar), det tekniska utförandet av utmätningen i fråga om offentligrättsliga fordringar och efterbevakningen av fordringarna (i sin helhet när det gäller offentligrättsliga fordringar och delvis när det gäller privaträttsliga fordringar) externaliserats till inkassobyrån.

Med stöd av ändringen 16.3.2013 i lagen om indrivning av fordringar har kundavgifterna gjorts rimligare. Dessutom medförde lagändringen en större utgiftsrisk för borgenären, dvs. staden, för de utgifter som indrivningen medför. Detta innebär att staden betalar de indrivningskostnader som inkassobyråns indrivningsåtgärder orsakar och som inte kan indrivnas från gäldenärerna. Resultatrik indrivning medför fortfarande inga indrivningskostnader för staden. Det uttryckliga målet för lagändringen har varit att skydda gäldenärerna mot avgiftsrisk genom att överföra ansvaret för kostnaderna för resultatlös indrivning till borgenärerna.

Inkassobyråerna erbjuder en möjlighet att externalisera hela indrivningsprocessen och därför är det möjligt för ekonomiförvaltningstjänsten att relativt fritt bestämma de indrivningstjänster som inkassobyrån ska sköta. Detta gör det möjligt att arrangera indrivningen av fordringar utgående från att man strävar att sköta de för gäldenärens rättssäkerhet väsentligaste indrivningsåtgärderna vad de av ekonomiförvaltningstjänsten vidtagna indrivningsåtgärderna beträffar i stadens egen regi och externaliserar de åtgärder som kräver särskilda system och specialkunnande i indrivning till en inkassobyrå.



23.04.2014

Kj/8

De för gäldenärens rättssäkerhet väsentligaste åtgärderna hänför sig särskilt till juridiska indrivningsprocesser, dvs. i praktiken till utmätning av och indrivningsrättegångar om privaträttsliga fordringar. Enligt den nuvarande modellen fungerar inkassobyrån i enlighet med lagen bara som en teknisk utförare för utmätning av fordringar, medan ekonomiförvaltningstjänsten har beslutanderätten över indrivningsåtgärderna och deras innehåll. Stadskansliets rättstjänst sköter för tillfället den juridiska indrivningen av privaträttsliga fordringar och anskaffar bara vissa efterbevakningsfunktioner från inkassobyrån. I fortsättningen kan rättstjänsten även ta hand om efterbevakningen av de privaträttsliga fordringarna. Detta skulle innebära att staden enligt modellen för användning av inkassobyrån i fortsättningen sköter indrivningen av privaträttsliga fordringar i sin helhet när det är fråga om privaträttsliga fordringar och efterbevakningen av de fordringar i fråga om vilka den juridiska indrivningen prövas. (Enligt anvisningarna för fakturering och indrivning av penningfordringar ska fordringar mindre än 20 euro inte indrivs genom rättegång.)

Genom inkassobyråns mångsidiga metoder för frivillig indrivning och den information och yrkeskunskap som den som utövar yrkesmässig indrivningsverksamhet har till sitt förfogande kan indrivningen av fordringar arrangeras så att indrivningen fortsätter effektivt tills fordringarna preskriberas och så att det inte är nödvändigt att i onödan ty sig till juridiska indrivningsåtgärder som ofta är tunga för gäldenären.

Helsingfors stads nuvarande indrivningsavtal löper ut 31.12.2014 och det är inte möjligt att direkt förlänga avtalet utan konkurrensutsättning. För att indrivningen ska kunna fortsätta måste staden under våren 2014 konkurrensutsätta indrivningstjänsterna utgående från att det nya avtalet börjar gälla vid ingången av 2015.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ari Hietamäki, ledande planerare, telefon: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Utdrag

Utdrag
Aloitteen tekijä

Bilagor till utdrag
Muutoksenhakukielto, valmistelu

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.04.2014 § 378



23.04.2014

Kj/8

HEL 2012-014519 T 00 00 03

Påttös

Kaupunginhallitus pätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto pättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto pättää katsoa valtuutettu Ilkka Taipaleen aloitteen loppuun käsitlelyksi.

29.04.2013 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Stadsfullmäktige 29.05.2013 § 217

HEL 2012-014519 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

Behandling

Efter att diskussion hade förts i ärendet, konstaterade ordföranden att det under diskussionen hade framställts ett understött förslag, vars godkännande hade inneburit att behandlingen av ärendet avbryts. Ordföranden uppmanade därför de följande talarna att inskränka sina yttranden till frågan om återremiss av ärendet till stadsstyrelsen. Eventuella förslag till återremiss på andra grunder skulle framställas under denna diskussion.

Efter att ha förklarat diskussionen om återremiss avslutad anförde ordföranden såsom redogörelse att ledamoten Mirka Vainikka understödd av ledamoten Nasima Razmyr under diskussionen hade föreslagit att ärendet skulle återremitteras till stadsstyrelsen för ny beredning så att staden bör utreda hur indrivningen av räkningar i framtiden kan skötas i stadens egen regi eller som gemensam verksamhet för kommunerna i huvudstadsregionen och HNS.



23.04.2014

Kj/8

Redogörelsen befanns vara riktig.

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande omröstningsproposition: Den som vill fortsätta behandlingen av ärendet röstar ja; vinner nej, har ledamoten Mirka Vainikkas förslag om återremiss godkänts.

3 omröstningen

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning. Staden bör utreda hur indrivningen av räkningar i framtiden kan skötas i stadens egen regi eller som gemensam verksamhet för kommunerna i huvudstadsregionen och HNS.

Ja-röster: 29

Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Fatbardhe Hetemaj, Rene Hursti, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Harri Lindell, Hannele Luukkainen, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Lasse Männistö, Matti Niiranen, Pia Pakarinen, Anniina Palm, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Aura Salla, Lea Saukkonen, Päivi Storgård, Johanna Sydänmaa, Astrid Thors, Ulla-Marja Urho

Nej-röster: 52

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Gunvor Brettschneider, Mika Ebeling, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Eero Heinälouma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Nina Huru, Sirkku Ingervo, Ville Jalovaara, Seppo Kanerva, Helena Kantola, Jessica Karhu, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Essi Kuikka, Timo Laaninen, Päivi Lipponen, Eija Loukoila, Petra Malin, Silvia Modig, Elina Moisio, Björn Månsson, Terhi Mäki, Sari Mäkimattila, Antti Möller, Laura Nordström, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Jukka Relander, Pekka Saarnio, Tomi Sevander, Leo Stranius, Johanna Sumuvuori, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Karita Toijonen, Mirka Vainikka, Thomas Wallgren, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki, Ville Ylikahri

Frånvarande: 4

Tom Packalén, Jaana Pelkonen, Anni Sinnemäki, Tuomas Tuure

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

15.05.2013 Bordlades

Föredragande



23.04.2014

Kj/8

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ari Hietamäki, ledande planerare, telefon: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Hallintokeskus Oikeuspalvelut 26.3.2013

HEL 2012-014519 T 00 00 03

PK 20130022

Valtuutettu Ilkka Taipale on 24.10.2012 tehnyt valtuustoaloitteen, jossa esitetään selvittävän Helsingin kaupungin saatavien perintä kaupungin omana työnä tai yhteistyössä ympäristökuntien ja HUS:n kanssa. Aloitteessa esitetään selvittäväksi, olisiko perintä mahdollista järjestää luomalla pääkaupunkiseudulle oma yhteinen perintäyksikkö, tai ostamalla perintäpalveluita joltain vammaisjärjestöltä tai sosiaaliselta yritykseltä. Aloitteessa on myös tuotu esiin julkisuudessa esitetty väite, jonka mukaan kaupungin käyttämällä perintäyhteistyökumppanilla olisi yhteyksiä veroparatiiseihin.

Hankintalainsäädäntö ja viittaukset veroparatiisiin

Valtuustoaloitteessa on esitetty viittaus julkisuudessa esiintyneisiin tietoihin, joiden mukaan kaupungin käyttämällä perintäyhteistyökumppanilla olisi yhteyksiä veroparatiiseihin.

Julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) mukaan kuntien viranomaisten on kilpailutettava hankintansa mainitun lain säännösten mukaisesti. Kaupungin käyttämien perintäpalveluiden hankinta on kilpailutettu lain säännösten mukaisesti. Hankintojen kilpailuttamisprosessissa arvioidaan tarjoajien soveltuvuutta eli ammatillista ja taloudellista suorituskykyä. Suorituskykyä arvioitaessa otetaan huomioon hankintalain pakolliset ja harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet sekä tarjouspyynnössä asetetut vähimmäisvaatimukset. Kaupungin saatavien perintäpalveluiden tuottamisesta järjestetyn kilpailutuksen voittajalla oli vaadittu suorituskyky.

Mitä tulee veroparatiisiyhteyksiä koskevaan väitteeseen, voidaan yleisesti todeta, että kaupungin edellytyksiä välttää yhteistyötä sellaisten yritysten kanssa, joilla on kytkentöjä veroparatiiseihin on selvitetty kaupunginhallitukselle 4.3.2013 kohdassa § 247. Selvityksen johtopäätösten mukaan Helsingin kaupungin mahdollisuudet välttää yhteistyötä sellaisten yritysten kanssa, joilla on kytkentöjä veroparatiiseihin, ovat nykyainsäädännön puitteissa pääosin



23.04.2014

Kj/8

olemattomat.

Selvityksessä on todettu, että nykyisellään hankintayksikkö ei saa asettaa julkisissa hankinnoissaan vaatimuksia, jotka eivät liity kyseiseen hankintaan. Esimerkiksi verosuunnittelua koskevilla kriteereillä ei lähtökohtaisesti ole liityntää hankinnan kohteeseen tai tarjoajan kykyyn suoriutua hankintasopimuksesta. Hankintayksiköllä ei ole hankintalainsäädännön mukaan myöskään mahdollisuutta sulkea tarjoajaa tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos tarjoaja on täyttänyt Suomen verolainsäädännössä asetetut velvoitteet, riippumatta esimerkiksi tarjoajan maksettavaksi määrättyjen verojen määrästä. Kaupunki ei siis voi sulkea julkisten hankintojen ulkopuolelle yrityksiä sillä perusteella, että niillä olisi yhteyksiä veroparatiisivaltioihin.

Olennaista vertailuperusteiden (vertailussa käytettävien kriteereiden) asettamisessa on se, että perusteet liittyvät hankinnan kohteeseen. Vertailuperusteiden on toisin sanoen kytkeydyttävä kulloinkin hankittavaan tavarahan tai palveluun. Vertailuperusteiden avulla tulee arvioida hankittavan tavarahan tai palvelun määrällisiä tai laadullisia ominaisuuksia. Tietoja yrityksen maksamista veroista, liikevaihdosta ja työntekijämäärästä samoin kuin yrityksen maakohtaisesti omistamista yrityksistä ja niihin liittyvistä raportoinneista voidaan tutkia tarjoajan soveltuvuutta arvioitaessa.

Euroopan Unionissa palveluiden tuottajalla on vapaa sijoittumisoikeus. Palveluiden vapaa liikkuvuus tarkoittaa sitä, ettei palveluiden tarjoajan tarvitse siirtyä toiseen jäsenvaltioon tarjotakseen palveluita siinä jäsenvaltiossa. Julkisten hankintojen osalta kilpailutus ei saa olla syrjivää oikeushenkilön sijoittumisvaltion suhteen; palveluita tulee voida tarjota samoin edellytyksin kuin kyseisessä maassa sijaitseva oikeushenkilö niitä voi tarjota. Rajat ylittävässä kilpailutuksessa palveluntarjoajan sijaintivaltio ei voi olla sellainen seikka, jonka perusteella tarjouksentekijä jätettäisiin kilpailutuksen ulkopuolelle.

Perinnän järjestäminen kaupungin omana työnä

Kaupunginhallituksen 2.5.2005 hyväksymien rahasaatavien laskutus- ja perintäohjeiden mukaan saatavat tulee periä tehokkaasti nopeasti ja taloudellisesti, eikä Helsingin kaupunki ei voi tehottomalla tai epäsäännönmukaisella perinnällä antaa sellaista vaikutelmaa, että kaupungin saatavia ei tarvitse suorittaa. Kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun toteuttamiseksi lähtökohtana on oltava, että jokainen kuntalainen suorittaa omat velvoitteensa. Perimättä jääneistä saatavista aiheutuva taloudellinen rasitus on viime kädessä katettava verotuloilla.



Pääosan Helsingin kaupungin saatavien laskutuksesta ja vapaaehtoisesta perinnästä suorittaa taloushallintopalvelu -liikelaitos (Talpa). Virastot ja laitokset, jotka eivät ole Talpan asiakkaita, suorittavat vapaaehtoisen perinnän joko itse tai käyttävät kaupungin organisaation ulkoista perintätoimistoa, kaupunginhallituksen 2.5.2005 hyväksymien kaupungin rahasaatavien laskutus- ja perintäohjeiden mukaisesti. Helsingin kaupunki käyttää sekä julkisoikeudellisten, että yksityisoikeudellisten saataviensa vapaaehtoisessa perinnässä perintätoimiston palveluita. Lainvastaisen menettelyn vuoksi määrättyjen maksuseuraamusten perinnässä kaupunki ei käytä ulkopuolista perintätoimistoa. Lähes kaikkien kaupungin yksityisoikeudellisten saatavien oikeudellisen perinnän hoitaa Helsingin kaupungin hallintokeskuksen oikeuspalvelut.

Saatavien perintä on lailla säännelty toimiala. Perintää hoitavan tahon tulee huolehtia siitä, että perintää hoitavat henkilöt omaavat riittävän koulutuksen toimialaansa nähden. Mikäli kaupunki hoitaisi saatavien perinnän kokonaan omana työnään, se vaatisi nykyistä enemmän henkilöstöresursseja, edellyttäisi lisäkoulutusta ja perintään sopivan tietojärjestelmän hankintaa. Nykyisellä henkilökuntamäärällä ja taloushallintojärjestelmällä perintää ei pystyttäisi hoitamaan yhtä tehokkaasti eikä kustannustehokkaasti kuin ulkopuolista perintätoimistoa käyttäen

Perinnän järjestäminen kokonaan kaupungin omana työnä edellyttäisi mittavia investointeja kaupungin käytössä oleviin tietotekniikan järjestelmiin sekä henkilötyövoimaan. Helsingin kaupunki on ottanut vuoden 2012 alusta käyttöön järjestelmän, jolla hoidetaan ulkoinen ja sisäinen laskenta, käyttöomaisuuskirjanpito, kirjanpito, laskutus sekä myynti- ja ostoreskontra (LASKE). Kyseistä järjestelmää ei ole suunniteltu sellaiseen saatavien perintään, jota tällä hetkellä kaupungin puolesta hoitaa yksityinen perintätoimisto. LASKE-järjestelmää hankittaessa ei ole otettu huomioon sitä, että järjestelmän tulisi soveltua perintään, eikä siinä tällä hetkellä ole sellaisia ominaisuuksia, joita Helsingin kaupungin saatavien kokonaisvaltainen perintä edellyttää. Järjestelmä ei esimerkiksi laske ja päivitä saatavalle viivästyskorkoja, joka on olennainen osa kaupunginhallituksen hyväksymän perintäohjeen mukaista perintää. Jos LASKE-järjestelmää muunneltaisiin siten, että siihen sisältyy ominaisuuksia joiden avulla sitä voitaisiin tarvittavin määrin hyödyntää perintätoiminnassa, se vaatisi mittavan taloudellisen investoinnin. Järjestelmän ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttävät säännöllistä taloudellista panostusta. Kaupunki ei todennäköisesti suurellakaan taloudellisella sijoituksella pääsisi siihen tehokkuushyötyyn, minkä se saavuttaa nyt hyödyntäessään perintätoimiston pitkällä kokemuksella rakennettu



ohjelmistoja, käytäntöjä ja perintäalan erityistä asiantuntemusta.

Jos perintä järjestettäisiin kaupungin omana työnä, kaupungilla ei olisi käytössään kaikkea sellaista tietoa, jota perintätoimistolla on käytössään. Koska perintätoimisto huolehtii useiden velkojien saatavista, sillä on kaupunkia laajempi informaatiopohja esimerkiksi velallisen taloudellisesta tilanteesta, jolloin perintätoimenpiteet voidaan perinnän kaikissa vaiheissa suhteuttaa velallisenkin tilanteeseen sopivaksi. Perintätoimistolla on käytössään resurssit ja välineet toteuttaa perintää monella tasolla, kuten sähköpostitse, puhelimitse ja online-liittymän avulla, joista kaupungilla ei ole omaa kokemusta. Perintäpalveluiden ostaminen perintätoimistolta tuo kaupungille ja myös velalliselle kustannussäästöjä, sillä perintätoimistolla on käytössään kokonaisvaltaiset henkilö- ja laitteistoresurssit, joiden avulla perintäkeinot valitaan tapauskohtaisesti ja myös velallisen etua turvaten kustannustehokkaasti. Esimerkiksi oikeudelliseen perintään siirtyminen ei ole aina velkojankaan kannalta tehokkain perintätapa.

Kaupungilla tällä hetkellä voimassa oleva perintäyhteistyösopimus kattaa myös niin sanotun heräteperinnän, jonne kaupunki siirtää saatavat, joista se ei tapauskohtaisen harkinnan jälkeen päädy oikeudellisen perinnän aloittamiseen. Erityisesti heräteperinnän tehokas järjestäminen kaupungin omana työnä vaatisi lisäresursseja ja rahoitusta. Velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) mukaan sellainen yksityisoikeudellinen saatava, josta ei ole haettu täytäntöönpanoperustetta, vanhenee kolmessa vuodessa. Velallista tulee siis vähintään kolmen vuoden välein muistuttaa saatavasta, jotta oikeus sen perimiseen jatkuisi. Sellaista yksityisoikeudellista saatavaa, josta ei ole haettu tuomiota, ei voi siirtää ulosottoviraston perittäväksi, joten vanhentumisen katkaisu on velkojan vastuulla. Mikäli saatavan vanhentuminen haluttaisiin katkaistavan ulosottoperinnän kautta, olisi saatavasta haettava tuomio ilman tapauskohtaista harkintaa mikä merkitsisi väistämättä velalliselle aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat vapaaehtoisen perinnän kuluja huomattavasti suuremmat. Heräteperinnässä perintätoimisto huolehtii saatavan vanhentumisen katkaisusta sekä seuraa lisäksi velallisen taloudellista tilannetta ja aloittaa tarpeelliset perintätoimenpiteet sen mukaan.

Perintätoiminnan järjestäminen pääkaupunkiseudun yhteisen perintäorganisaation, vammaisjärjestön tai sosiaalisen yrityksen kautta taikka yhteistyössä HUS:n kanssa

Perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain (517/1999) mukaan saatavan periminen toisen lukuun on luvanvaraista. Lähtökohtaisesti sillä, joka haluaa periä toisen lukuun saatavia, on oltava siihen tarkoitukseen lupa. Mainittuun lakiin on kirjattu tarkat määritelmät siitä, millä edellytyksillä ja millaiselle toimijalle tällainen toimilupa voidaan



23.04.2014

Kj/8

myöntää.

Lain mukaisesti toimilupa voidaan myöntää luotettavalle ja vakavaraiselle hakijalle, joka pystyy huolehtimaan toimeksiantajan lukuun perittävistä varoista ja siitä, että toimeksiantajaa ja velallista koskevat tiedot suojataan asianmukaisesti. Tämän lisäksi hakijan tulee ilmoittaa perintätoiminnasta vastaava henkilö. Tämä henkilö on velvollinen huolehtimaan siitä, että perintätoiminnassa noudatetaan hyvää perintätapaa ja että perintätoimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Vastaavalla henkilöllä on oltava riittävä käytännön kokemus perintätoiminnasta tai perintätoimintaan soveltuva koulutus.

Mikä tahansa yhteisö, yritys tai järjestö ei siten voi harjoittaa perintätoimintaa toisen lukuun. Perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto, jolle toimiluvan haltijalla on velvollisuus muun muassa toimittaa jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta.

Toimiluvan saamisen ehdot täyttävän kuntien ja HUS:n yhteisen perintäyksikön perustaminen on teoriassa mahdollista, eikä estettä toiminnan järjestämiseen esimerkiksi yhtiömuodossa ole. Luonnollisesti tällainen järjestely tarvitsisi myös ympäristökuntien ja/tai HUS:n myönteisen suhtautumisen. Helsingin kaupunki ei voi yksipuolisesti päättää tällaista yhteistyötä aloitettavaksi. Tällaisen perintäyksikön luominen edellyttäisi kuitenkin mittavia järjestelmähankintoja sekä riittävän koulutustason omaavien henkilöiden rekrytointia, samalla tavoin kuin perinnän hoitaminen kokonaisuudessaan kaupungin omana työnä. Erillisen oikeushenkilön perustaminen saattaisi tarkoittaa sitä, että myös nykyinen omana työnä suoritettava perintätoiminta sekä mahdollisesti laskutus ulkoistettaisiin kokonaisuudessaan omaan yritykseen.

Vaihtoehto, jossa kaupungin saatavien perintä siirrettäisiin kuntien ja HUS:n yhteiselle perintäyksikölle ei juuri eroa siitä vaihtoehdosta jossa kaupunki luopuu perintätoimiston käytöstä ja hoitaa saatavien perinnän kokonaisuudessaan omana työnään siltä osin kuin mitä edellä on viitattu mittaviin tietojärjestelmäinvestointeihin ja lisätyövoiman tarpeeseen.

Perintätoimenpiteet ovat lainsäädännön alaisia ja niiden toteuttaminen edellyttää riittävää asiantuntemusta. Perintää harjoittavan tahon tulee tuntea perintää ohjaavat normit ja ohjeet. Helsingin kaupungin saatavat koostuvat yksityis- ja julkisoikeudellisista saatavista. Näiden saatavatyyppien perinnässä on eroja, joista on säädetty lain tasolla.



Mikäli perintätoiminta järjestettäisiin yhteistyössä vammaisjärjestön tai sosiaalisen yrityksen kanssa, tulisi tällaisella yrityksellä olla lupa periä saatavia toisen lukuun. Luvan saaminen edellyttää laissa määriteltyjen edellytysten täyttämistä sekä riittävää osaamista perinnästä oikeudenalana. Perintätoimenpiteet ovat lainsäädännön alaisia, ja niiden toteuttaminen edellyttää riittävää asiantuntemusta ja esimerkiksi lainsäädännön muuttumisen jatkuvaa seuraamista ja siihen reagointia. Näiden valmiuksien lisäksi, sellaisella perintää harjoittavalla yrityksellä, joka toimisi perintäyhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa, tulisi olla riittävät järjestelmät ja välineet käsitellä kaupungin perintämassaa.

Myös vammaisjärjestön tai sosiaalisen yrityksen tulisi täyttää edellä esitetyt vaatimukset voidakseen toimia perintäalalla. Tämän lisäksi vammaisjärjestön tai sosiaalisen yrityksen tulisi pystyä tarjoamaan perintäpalveluita riittävän edullisesti siten, että myös velalliselle aiheutuvat kustannukset jäävät kohtuullisiksi.

Helsingin kaupungin saatavien perinnästä aiheutuvat kustannukset ja perintäkulut

Sekä julkisoikeudellisten että yksityisoikeudellisten saatavien vapaaehtoisesta perinnästä eli toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti esim. kirje- ja puhelinperinnällä maksamaan saatava, säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999, jäljempänä perintälaki).

Talpan perintätoimistolle antamien kuluttajasaatavia koskevien perintätoimeksiantojen perintäkulut velalliselle ennen perintälain muutosta (muutos voimaan 16.3.2013) olivat selkeästi pienemmät kuin perintälaisissa säädetty kulujen enimmäismäärät. Perintälain muutoksella muun muassa alennettiin velalliselta vaadittavien perintäkulujen määrää. Oikeuspalveluilla tällä hetkellä käytössä olevien tietojen mukaan Talpan perintätoimistolle antamien kuluttajasaatavia koskevien perintätoimeksiantojen perintäkulut velalliselle ovat lakimuutoksen jälkeenkin selvästi lain sallimia enimmäismääriä pienemmät. Joissain tapauksissa perintätoimiston veloittama kulu on melkein puolet vähemmän kuin perintälain sallima enimmäismäärä.

Tehokas ja säännönmukainen perintä on avainasemassa kun tarkastellaan perinnän preventiivistä vaikutusta. On olennaista huomioida, että perintäkulu syntyy vain saatavasta, jota ei ole suoritettu ajallaan. Perintäkulut ovat velalliselle myös motivaatiotekijä suorittaa saatava ajoissa.

Perintätoimiston kaupungin kuluttajasaatavien perinnästä velalliselle aiheutuvia kuluja on pidettävä kohtuullisina. Se, että perintätoimisto



pystyy tarjoamaan perintäpalveluitaan kaupungille edullisesti, perustuu perintätoimiston suureen perintämassaan, joka koostuu Helsingin kaupungin saatavien lisäksi satojen muiden toimeksiantajien saatavista. On selvää, että mitä pienempää saatavamassaa hallinnoidaan, sen suuremmat ovat siitä syntyvät kulut suhteessa saatavien kappalemäärään ja päinvastoin. Lisäksi perintätoimistolla, joka huolehtii useiden velkojien saatavista, on käytössään laaja informaatiopohja velallisen taloudellisesta tilanteesta, jolloin perintätoimenpiteet voidaan suhteuttaa velallisenkin tilanteeseen sopivaksi, mikä on omiaan kohtuullistamaan velalliselle aiheutuvan perintäkulun määrää.

Yhteenveto

Perintä on lakiin perustuva toimiala. Perintätoimintaa valvotaan usealla taholla, ja sen harjoittaminen edellyttää riittävää juridista ja substanssiosaamista. Lain tai hyvän perintätavan vastaisella perinnällä on seurauksia, ja perintälupaa haettaessa ilmoitetun henkilön tulee huolehtia siitä, ettei perintää harjoiteta lain tai säännösten vastaisesti, eikä perintätoiminnasta aiheutuu velallisen tai toimeksiantajan oikeudenloukkauksia.

Perintäpalveluiden ostaminen miltä tahansa toimijalta, vammaisjärjestöt ja sosiaaliset yritykset mukaan lukien edellyttäisi siten sitä, että palveluntuottajalla olisi riittävä juridinen tietotaito periä saatavia. Kaupungin ostopalveluna hankkimat perintäpalvelut kilpailutetaan lain säännösten mukaisesti. Kilpailutukseen voi ottaa osaa sellainen yritys, joka täyttää lain ja kilpailutuksen mukaiset edellytykset. Riittävän suorituskyvyn omaava vammaisjärjestö tai sosiaalinen yritys voi halutessaan ottaa osaa kilpailutukseen.

Mikäli kuntien yhteistä perintäorganisaatiohanketta lähdetäisiin viemään eteenpäin, tulisi hankkeen tarkemmassa suunnittelussa ottaa riittävästi huomioon hankkeen kustannukset, henkilöresurssikustannukset, henkilöstön mahdollinen ulkoistaminen kunnan palveluksesta perustettavan yksikön palvelukseen sekä perintätoiminnan luvanvaraisuus.

Tarkasteltaessa perintätoiminnan järjestämistä kunnan omana työnä olisi tilanne se, että kaupungin resursseilla tehtävä kokonaistyömäärä kasvaisi merkittävästi, mikä vaatisi perintätoimintaan ohjattujen resurssien lisäämistä henkilöstö- ja laitteistotasolla, jos perinnän tehokkuus ja palvelutaso haluttaisiin säilyttää nykyisenä.

Helsingin kaupunki huolehtii osaltaan siitä, että sen saatavista aiheutuneet perintäkulut eivät ole velalliselle kohtuuttomia. Velalliselle



aiheutuva kulu on yksi perintäpalveluiden kilpailutuksessa huomioitu seikka ja kaupungin tämän hetken perintäyhteistyökumppanin kaupungin saatavista perimät perintäpalkkiot ovat huomattavasti alle lain salliman enimmäistason. Perintätoimiston resurssit perintätoimiin ovat lähtökohtaisesti tehokkaammat kuin kaupungilla, ja perintää voidaan myös siitä syystä suorittaa pienemmillä yksikkökustannuksilla. Mikäli kaupungille hankittaisiin vastaavat resurssit, tai perintäpalvelu ostettaisiin toimijalta joka ei valmiina omaa samanlaisia resursseja, syntyisi siitä merkittäviä kustannuksia, joka viime kädessä näkyisi perintäpalveluista palveluntarjoajalle maksettavassa hinnassa. Velalliselta perittävän perintäkulun tulisi kattaa perinnästä aiheutuneet kustannukset, sillä ei ole kannattavaa harjoittaa perintää jonka kulut ylittävät perinnällä tuloutetut saatavat. Millä tahansa muulla tapaa järjestetyn perinnän kustannukset todennäköisesti ylittäisivät kilpailutuksen voittaneelta perintätoimistolta ostetun palvelun kustannukset, jolloin kohonneet kustannukset olisi vyörytettävä korkeamman perintäpalkkion kautta saatavansa maksamatta jättäneille velallisille ja ylimenevältä osalta katettava verovaroin.

Lisätiedot

Minna Markkila, asiamies, puhelin: 310 36183
minna.markkila(a)hel.fi